

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

همگام با خانواده، همسو با مدرسه
(راهنمای عملی والدین پایه اول ابتدایی)

مؤلفین:

مقصود رزم آرای شرق - رقیه حسین پور

سرشناسه	رزم آرای شرق، مقصود، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: همگام با خانواده، همسو با مدرسه، (راهنمای عملی والدین پایه اول ابتدایی) / مولفین، مقصود رزم آرای شرق، رقیه حسین پور.
مشخصات نشر	: کرج: گردوی دانش، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۹۳ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۰۱-۱۲۳-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
شناسه افزوده	: حسین پور، رقیه، ۱۳۴۳ -
موضوع	: آموزش ابتدایی -- مشارکت والدین
موضوع	Education, Elementary -- Parent participation :
موضوع	: کلاس اول (آموزش و پرورش)
موضوع	First grade (Education) :
موضوع	: آموزش و پرورش
موضوع	Education :
رده بندی کنگره	LB1۰۴۸/۵/۴۸۸ ۱۳۹۵
رده بندی دیو	۳۷۰/۱۵:
شماره کتابشناسی ملی	۴۳۳۰۸۵۵۰:

عنوان کتاب: همگام با خانواده، همسو با مدرسه
(راهنمای عملی والدین پایه اول ابتدایی)
مؤلف: مقصود رزم آرای شرق، رقیه حسین پور
ویراستاران: افسانه رزاقی رباطی - علی میرزاده
صفحه آرای: وحید صفوی
مدیر فنی و ناظر چاپ: اسماعیل نوری
نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۵
چاپ و صحافی: خجستگان
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۰۱-۱۲۳-۵
قیمت: ۹۰۰۰ تومان
تیراژ: ۵۰۰۰

حق چاپ محفوظ است.

هیچ شخص حقیقی یا حقوقی حق چاپ و نشر تمام یا بخشی از این اثر را به صورت اعم از فتوکپی، چاپ کتاب و جزوه و حتی برداشت به صورت دست نویس ندارد.

با سلام و احترام به همه مخاطبان و خوانندگان این کتاب، در همه ادوار همه نیکاندیشان که در اعتلا و کیفیت تعلیم و تربیت کوشیده‌اند به این نتیجه رسیده‌اند که دوره ابتدایی به ویژه دانش‌آموزان کلاس‌های اول ابتدایی، هسته‌ی حیاتی سرمایه‌انسانی به شمار می‌آیند. چنانچه به آن‌ها توجه شود در روش‌های تدریس، آموزش‌های علمی و مهارت‌های رفتاری آنان، بازاندیشی صورت بپذیرد بسیاری از امیدهای فردا، در جوانه شدن‌شان، مشکلی پیش نخواهد آمد و به مانند خشت اول عمارت انسانی عملی خواهند نمود. در نظر اندیشمندان این حوزه، برای جهت‌دهی علمی دیگر دوره‌ها از دبیرستان تا دانشگاه، راهی مطمئن‌تر از این نیست که توش و توان خود را صرف این پایه تحصیلی کرده باشیم، آموختن را برای‌شان آسان، آرازدن کردن و هم‌زیستی را از این پایه آغاز بکنیم. بدین منظور به تلاش همکاران تلاشگر معاونت ابتدایی این اداره کل، این گام کیفی‌سازی را با برنامه همه برای آموزش، همه برای کیفیت با محوریت پروژه کیفیت بخشی پایه اول شروع نمودیم و این مجموع راه‌های نخستین رسیدن به اهداف کیفی را نشان می‌دهد تا شما همکاران عزیز و خانواده‌های محترم با نگاهی هدفمند و یکپارچه در متن طرح واقع شده باشید تا بتوانیم با اصلاح برخی از فرآیندهای آموزشی، به نتایجی اطمینان‌بخش در تربیت شهروند مؤمن، جستجوگر و پرسشگر نایل آییم. ضمن آرزوی توفیق به همکارانی که در تهیه و تدوین این کتاب کوشیده‌اند از خداوند متعال برای ادامه کیفیت‌بخشی در دیگر پایه‌های تحصیلی، طلب امید و تلاش می‌کنم.

فریدون سید مصطفوی

مدیر کل آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی

کودکان آنگونه زندگی می‌کنند که آموخته‌اند.
 اگر کودکی با انتقاد زندگی کند
 اگر کودکی با عناد و دشمنی زندگی کند
 اگر کودکی با ترس زندگی کند
 اگر کودکی با ترحم زندگی کند
 اگر کودکی با تمسخر زندگی کند
 اگر کودکی با حسادت زندگی کند
 اگر کودکی با شرمندگی زندگی کند
 اگر کودکی با آگاهی از توانایی‌هایش زندگی کند
 اگر کودکی با عشق بدون قید و شرط زندگی کند
 اگر کودکی با تأیید زندگی کند
 اگر کودکی با بینش و شناخت زندگی کند
 اگر کودکی با تعاون زندگی کند
 اگر کودکی با صداقت و انصاف زندگی کند
 اگر کودکی با احساس امنیت زندگی کند
 اگر کودکی با دوستی و مهربانی زندگی کند
 اگر کودکی با بردباری زندگی کند
 اگر کودکی با تشویق بجا زندگی کند
 و اگر شما با آرامش زندگی کنید

می‌آموزد که محکوم کند
 می‌آموزد که ستیزه‌جو باشد
 می‌آموزد که بهراسد
 می‌آموزد که احساس بدبختی کند
 می‌آموزد که متزلزل باشد
 می‌آموزد که حسود باشد
 می‌آموزد که احساس گناه کند
 می‌آموزد که اعتماد به نفس داشته باشد
 می‌آموزد که عشق بورزد
 می‌آموزد که خویشتن را دوست بدارد
 می‌آموزد که در زندگی هدف داشته باشد
 می‌آموزد که مرد که سخاوتمند باشد
 می‌آموزد که راستگو و درستکار باشد
 می‌آموزد که با خود و اطرافیانش اعتماد داشته باشد
 می‌آموزد که با کسی زیبا ببیند
 می‌آموزد که صبور باشد
 می‌آموزد که قدردانی کند
 کودک شما می‌آموزد که بدنی از سراب زندگی کند

راستی کودک شما چگونه زندگی می‌کند؟

مقدمه

تحقق اهداف متعالی نظام تعلیم و تربیت در گرو توجه به عناصر مرتبط با آن است سرمایه‌گذاری در جهت ارتقا همه جانبه این عناصر باعث شکل‌گیری آموزش و پرورش هماهنگ و هم‌گرا در جهت ارتقا همه جانبه این عناصر خواهد شد.

خانواده به عنوان یک عنصر از عناصر اصلی محیط طبیعی تربیت، ابعاد مختلف رشد کودک را تحت تأثیر قرار داده و پایه‌گذار سعادت فردی و اجتماعی است. در این میان همه‌ی صاحب‌نظران حوزه‌های علمی از جمله روان‌شناسان، جامعه‌شناسان و روان‌شناسان اجتماعی، تداوم نقش تربیتی و حمایتی والدین در نظام تربیتی و عمومی را مسلم و ضروری می‌دانند. ارتقاء نقش تربیتی خانواده در نظام آموزش و پرورش در گرو آگاهی از اهمیت نقش آن است. خانواده به عنوان یکی از مهم‌ترین محیط‌های تربیتی و ابعاد مختلف رشد کودک (رشد جسمانی، شناختی، عاطفی، اجتماعی، اخلاقی) را تحت تأثیر قرار داده و خمیرمایه شخصیت آن را شکل می‌دهد.

یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین مسائل وجود در تبیین نقش خانواده ارتباط تنگاتنگ والدین با نظام آموزشی به ویژه مدرسه به عنوان کانون تعلیم و تربیت جامعه می‌باشد. نقش استراتژیک والدین در چرخه‌ی یادگیری و تربیت و تحقق اهداف متعالی نظام آموزشی به عنوان یک عنصر مهم و کلیدی جهت تبدیل دانش‌آموزان به یادگیرندگان مادام‌العمر می‌باشد. از طرفی دیگر تغییرات ایجاد شده در برنامه‌های درسی دوره ابتدایی با رویکردهای نوین و جدید و لزوم هماهنگی و آشنایی والدین با این تغییرات ما را بر آن داشت تا مجموعه‌ی حاضر را در ۵ فصل تقدیم اولیای محترم نماییم. امیدواریم این مجموعه بتواند نقش خود را در ایجاد هماهنگی‌های بیشتر و مؤثرتر، بیشتر از پیش در جهت ارتقاء نقش استراتژیک خانواده ایفا نماید.

در پایان از زحمات و راهنمایی‌های ارزشمند آقای توحید اصغرزاده که در طراحی، تدوین و تولید این اثر ما را یاری نمودند، نهایت تقدیر و تشکر به عمل می‌آید.

فهرست

۳۸	دانش آموزان با نیازهای ویژه	۱۱	فصل اول: کلیات
۴۰	انواع مشکلات خاص یادگیری	۱۱	ضرورت و اهمیت تعلیم و تربیت در دوران کودکی
۴۲	فصل سوم: نگاهی به برنامه های درسی دوره ابتدایی	۱۲	اصول تربیت در آراء دانشمندان اسلامی
۴۳	جدول برنامه درسی هفتگی	۱۲	اصول تربیت در سند تحول بنیادین
۴۳	ساختار کتاب های درسی	۱۴	اصول تعلیم و تربیت از منظر یونسکو
۴۸	برنامه درسی فارسی	۱۶	اصول تربیت از نظر دکتر هوشیار
۵۵	برنامه درسی قرآن	۱۷	نقش خانواده در تربیت در سند تحول بنیادین
۵۸	برنامه درسی تربیت بدنی	۱۸	ساحت های شش گانه تربیتی سند تحول بنیادین
۶۰	برنامه درسی هنر	۲۰	تعریف جامع تربیت
۶۷	برنامه درسی ریاضی	۲۰	سبک های فرزندپروری در خانواده
۷۰	برنامه درسی علوم تجربی	۲۲	فطرت و طبیعت
۷۲	ارزشیابی کیفی توصیفی	۲۴	فصل دوم: اهمیت مطالعه رشد در گسترش علم
۷۷	فصل چهارم: مبانی نوین تعلیم و تربیت	۲۵	خصوصیات و ویژگی های کودکان اول ابتدایی
۷۷	نظریه هوش های چندگانه	۲۵	مراحل رشد
۷۹	مقایسه مدل های سنتی هوش و هوش های چندگانه	۲۶	اصول و قوانین رشد
۸۰	نظریه هوش هیجانی	۲۷	عوامل مؤثر در رشد
۸۰	مهارت های قابلیت هیجانی	۲۸	وراثت
۸۲	رشد هیجانی در مدل های آموزشی	۳۴	تأثیر متقابل وراثت و محیط
۸۴	آموزش تفکر به کودکان	۳۵	رشد جسمانی
۸۵	اخلاقیت و راه های پرورش آن	۳۵	رشد گویایی و زبانی
۸۵	ویژگی کودکان خلاق	۳۶	رشد ذهنی شناختی
۸۷	مفهوم استعداد	۳۶	رشد اخلاقی
۸۸	انواع استعداد	۳۶	رشد عاطفی
۸۸	اولیا و استعدادها	۳۶	رشد اجتماعی
۹۱	فصل پنجم: معرفی منابع و سایت	۳۶	یادگیری و تعاریف آن
		۳۷	عوامل مؤثر در یادگیری

تفسیر داستان :

مرد بادکنک فروش

مردی بود که در یک پارک از طریق فروش بادکنک زندگی می‌گذراند. او بادکنک‌هایی به اندازه و رنگ‌های مختلف داشت. هر وقت مشتری او کم می‌شد، دو سه تا از بادکنک‌های خوش رنگ و بزرگ مثل زرد و سرخ و سبز و آبی را پُر از گاز یا پُر از باد می‌کرد و به آسمان می‌فرستاد. این کار موجب می‌شد نظر کودکان به بادکنک‌ها جلب شود و برای خریدن بادکنک به او مراجعه کنند و فروش او دوباره رونق بگیرد. او در روز چندین دفعه این کار را می‌کرد. بادکنک فروش می‌گوید: روزی مشغول بادکردن بادکنک‌های خوشگل و قشنگ بودن تا آن‌ها را به آسمان بفرستم و جلب مشتری کنم که متوجه شدم پسرک ه یازده ساله‌ای از پشت سر، پیراهن مرا می‌کشد. او به من گفت آقا: بادکنک‌های قهوه‌ای و سیاه شما با باد نمی‌روند؟! گفتم چرا عزیزم، آن چه بالا می‌رود رنگ بادکنک نیست، این باد و انرژی و فوت من است که بادکنک را بالا می‌برد. انگار او این را می‌دانست و می‌خواست به من بادکنک فروش مطلبی را بیاموزد. در حالی که چشم‌هایش بادکنک‌هایی به رنگ قهوه‌ای و سیاه را باد کردم و به آسمان فرستادم. وای به قلب آسمان پارک به وجود بادکنک‌های رنگارنگ زیباتر شده بود.

نکته:

افتخار مدارس، خانواده‌ها و جامعه به افراد خوش رنگ و لعابی است که درصد کمی از جامعه آماری ما را به خود اختصاص داده‌اند. اولیای خانوادگی و مدرسه دائم با تشویق‌ها، هدیه دادن‌ها تحسین‌ها، کف زدن‌ها، هورا کشیدن و ایجاد اعتماد به نفس به بخش کوچکی از بچه‌ها به نام رتبه‌های نخست، به نام نمره بیستی‌ها، به نام ورزشکاران، به نام هنرمندان و به نام‌های دیگر اختصاص می‌دهند. در تعلیم و تربیت بیمار و آسیب خورده ما اکثریت مائیدگی هستند و همیشه آن‌ها برای اقلیت هورا کشیده‌اند. این اقلیت همان بادکنک‌های سرخ و زرد و ... اند. این اقلیت یا درشان بهتر است یا صوت‌شان دلنشین تر است یا جنسیت برترند، یا زیباترند، یا خوش زبان‌ترند و یا ...

اما تعدادی نیز در خانه و کلاس و مدرسه وجود دارند که به رنگ قهوه‌ای و مشکی هستند. یعنی تا به حال به هر دلیل مورد بی‌مهری قرار گرفته‌اند. کسی به آن‌ها انرژی نمی‌دهد و نوبی را به آن‌ها نداده تا آن‌ها نیز اوج بگیرند. آن‌ها مظلومانه در خانه و مدرسه انتظار می‌کشند که روزی بادکنک فروشی مهربان، عالم و خردمند و انسان‌شناس به آن‌ها نیز اعتماد کند و آن‌ها را نیز به آسمان زندگی بفرستد. هنر والدین و اولیای مدرسه در آن است که همه بادکنک‌ها (تمامی بچه‌ها) به هر رنگ و به هر اندازه، با هر جنسیت، با هر موقعیت، فرزند هر کس که باشند، با هر لباسی، با هر نوع پوششی، با هر فرهنگی، با هر نوع تربیتی و با هر شکل و شمایل را اوج دهند. در آن‌ها اعتماد به نفس ایجاد کنند و به آن‌ها قدرت و همت پرواز بدهند.

راستی تفسیر شما از این داستان چیست؟ اگر شما به جای مرد بادکنک فروش بودید چه می‌کردید؟